

Valentin FRIPTU, Petre BRĂȚILĂ, Maggiorino BARBERO

CHIRURGIA VAGINALĂ

EDIȚIE INTERNAȚIONALĂ

Moldova, România, Italia

Chișinău 2020

Valentin FRIPTU, Petre BRĂTILĂ, Maggiorino BARBERO

CHIRURGIA VAGINALĂ

EDIȚIE INTERNAȚIONALĂ

Moldova, România, Italia

771337

sl. 2

F.E.-P. Tipografia Centrală

Chișinău 2020

Tabla de materii:

Prefață	14
Introducere	16
Etapele istorice (cronologia) de dezvoltare a chirurgiei ginecologice pe cale vaginală	23
Cronologia histerectomiei	23
Cronologia tratamentului fistulelor uro-genitale	24
Cronologia tratamentului cancerului de col uterin	26
Cronologia tratamentului cancerului vulvar	27
Cronologia tratamentului prolapsului genital	27
Cronologia tratamentului incontinenței urinare de efort	28
Cronologia tratamentului malformațiilor congenitale	29

Capitolul I

A. Anatomie chirurgicală a pelvisului feminin

(noțiuni generale)	30
1.1. Planșeul pelvic	30
1.1.1. Diafragma pelvică	31
1.1.2. Diafragma uro-genitală	33
1.2. Structurile de susținere ale organelor pelvice	35
1.3. Fascia endo-pelvică	36
1.4. Mijloacele de susținere ale uterului	36
1.4.1. Sistemul de suspensie	37
1.4.2. Sistemul de fixare	38
Pediculul inferior	39
Pediculul mediu	40
Pediculul superior	40
1.5. Vaginul	41
1.5.1. Sistemul de susținere al vaginului	42
Nivelul superior (de suspensie)	43
Nivelul mediu (de atașare)	43
Nivelul inferior (de fuziune)	44
1.6. Fascia pubo-cervico-vezicală (fascia Halban)	45
1.7. Septul recto-vaginal	46
1.8. Traseul peritoneului pelvic	46
1.9. Nivelurile (treptele) cavității micului bazin	48
1.10. Spațiile adipoase ale micului bazin	49
1.11. Sistemul vascular pelvic	52
1.11.1. Vascularizarea uterului	52
1.11.2. Vascularizarea anexelor uterine	54

1.12. Sistemul limfatic pelvian	55
1.13. Inervația organelor pelvice	57
1.13.1. Inervația somatică	57
1.13.2. Inervația vegetativă	58

B. Anatomia chirurgicală a tractului urinar inferior

(noțiuni generale)	60
1.14. Ureterul terminal	60
• Ureterul juxta-vezical	60
• Ureterul parametral	61
• Ureterul pelvin	61
1.15. Vezica urinară	61
1.16. Uretra	64
1.17. Biomecanica tractului urinar inferior	68
1.17.1. Mecanismele de închidere a colului vezical	69
1.17.2. Deschiderea colului vezical. Micțiunea normală	71

C. Anatomia chirurgicală a regiunii ano-rectale

(noțiuni generale)	73
---------------------------------	----

Capitolul II

Instrumentar, material de sutură chirurgicală	76
--	----

2.1. Instrumentar	76
2.2. Material de sutură	77
2.3. Noduri chirurgicale	92
2.4. Ligaturi	101
2.5. Suturi	104

Capitolul III

Evaluarea bolnavelor, pregătirea preoperatorie	111
---	-----

3.1. Considerații generale	111
3.2. Determinarea indicațiilor și contraindicațiilor pentru intervenții chirurgicale ginecologice pe cale joasă	112
3.3. Pregătirea generală a pacientei pentru intervenție.	
Însemnătatea istoricului preoperator	114
3.4. Examinarea clinică	115
3.5. Examenul de laborator	118
3.6. Consultul anesteziologic. Stabilirea riscului anestezic	118
3.7. Determinarea riscului chirurgical. Mortalitatea operatorie	118
3.8. Profilaxia bolii tromboembolice	119
3.9. Reechilibrarea hematologică	120

3.10. Pregătirea psihologică a pacientei	121
3.11. Pregătirea bolnavei pentru intervenție chirurgicală	121
3.11.1. Faza preoperatorie	121
3.11.2. Faza intraoperatorie	122
3.11.2.1. Poziționarea pacientei	122
3.11.2.2. Instalarea cateterului transuretral	123
3.11.2.3. Sursa de lumină pentru câmpul operator	124
3.11.2.4. Pregătirea câmpului de operație	124
3.11.2.5. Antibioticoprofilaxia	124
3.12. Poziționarea echipei operatorii	126
3.13. Protecția echipei chirurgicale	126

Capitolul IV

Manevre diagnostice și tehnici chirurgicale la nivelul tractului genital inferior

4.1. Manevre diagnostice	128
4.1.1. Vulvoscoopia	128
4.1.2. Colposcoopia	128
4.1.3. Colpomicroscopia	135
4.1.4. Cervicoscoopia	136
4.1.5. Uretroscopia	136
4.1.6. Cistoscoopia	136
4.1.7. Cateterizarea vezicii urinare	137
4.1.8. Rectoscoopia și rectoromanoscopia	137
4.1.9. Biopsia țesuturilor	138
4.1.10. Conizarea colului uterin cu electrocauterul	139
4.1.11. Puncția exploratoare a cavității peritoneale (pe cale vaginală). Culdocenteza	139
4.1.12. Culdoscoopia	140
4.1.13. Examinări citologice ale patologiei cervicale	142
4.2. Tehnici chirurgicale	147
4.2.1. Hipertrofia vulvei (hipertrofia labiilor genitale mari și mici)	147
4.2.2. Atrezie și rigiditate himenală	147
4.2.3. Chisturi himenale	148
4.2.4. Bartholinita (pseudoabcesul și abcesul veridic al glandei Bartholini)	149
4.2.5. Reconstruirea permeabilității ductului glandei Bartholini	151
4.2.6. Chistul glandei Bartholini	151
4.2.7. Stenozele cicatriciale la nivelul tractului genital inferior	152
• Perineotomia	156
• Plastia în „Z”	156
• Epiziotomia medio-laterală	156

• Epiziotomia mediană modificată (J. L. May)	157
• Incizia Schuchardt	157
4.2.8. Vestibulectomie	159
4.2.9. Autoplastia cutanată a peretelui vaginului	160
4.2.9.1. Grefă tegumentară pentru substituția mucoasei	160
4.2.9.2. Transpoziție laterală de lambou tegumentar	160
4.2.9.3. Transpoziție axială de lambou tegumentar	161
4.2.9.4. Transpoziție insulară de lambou tegumentar	161
4.2.10. Condiloame acuminat	162
4.2.11. Formațiuni chistice și tumori solide vulvare	162
4.2.12. Vulvectomii	164
4.2.12.1. Vulvectomie cutanată	166
4.2.12.2. Vulvectomie totală simplă	167
4.2.12.3. Vulvectomie radicală cu limfadenectomie inghinală „în bloc”	168
4.2.12.4. Vulvectomie radicală cu limfadenectomie prin incizii separate („Tree-in-one tehnică”)	170
4.2.13. Septurile vaginale transversale (diafragmele)	172
4.2.14. Septurile vaginale longitudinale (vaginul dublu)	176
4.2.15. Diverticulul (uretrocel) și chistul uretral congenital	177
4.2.16. Formațiunile tumorale (chisturile) vaginale	177
4.2.17. Tumorile vaginului	179
4.2.18. Colpoceliotomiile	180
4.2.18.1. Colpoceliotomia anterioară	180
4.2.18.2. Colpoceliotomia posterioară	181
4.2.18.3. Procedeele Doyle	182

Capitolul V

Operații plastice și reconstructive pe colul uterin și

în „istmopatii”	183
5.1. Generalități	183
5.2. Electrocoagularea (diatermocoagularea) colului uterin	184
5.3. Trachelorafie (procedeele Emmeth, Sănger, Pestalozza)	186
5.4. Tracheloplastia (procedeele Sturmdorf)	189
5.5. Stomatoplastia (procedeele Pozzi, Iribarne-Douay)	190
5.6. Rezecția parțială a colului uterin (procedeele Schröder și Ibarbia)	191
5.7. Amputația înaltă (supravaginală) a colului uterin (procedeele Halban)	193
5.8. Managementul postintervențional în operațiile plastice și reparatoare pe colul uterin (indicații generale)	194
5.9. Incompetență istmico-cervicală. Tehnicile cerclajului colului (procedeele P. Sârbu, Shirodkar, Palmer, Szendi)	196
5.10. Tracheloistmorafia (procedeele Lash)	198

Capitolul VI

Manevre diagnostice și tehnici chirurgicale

la nivelul tractului genital superior	200
6.1. Manevre diagnostice	200
6.1.1. Histerometria	200
6.1.2. Histeroscopia	201
6.1.3. Cervicohisterosalpingografia	204
6.1.4. Biopsia prin aspirare a endometrului și raclajului aspirator	207
6.1.5. Raclajul endometrului cu scop diagnostic și curativ	207
6.2. Tehnici chirurgicale	209
6.2.1. Dilatația canalului cervical	209
6.2.2. Chiuretajul cavității uterine	210
6.2.2.1. Tehnica chiuretajului evacuator cu dilatarea canalului cervical cu dilatatoare metalice	211
6.2.2.2. Tehnica chiuretajului evacuator în dilatarea canalului cervical cu laminarie	211
6.2.2.3. Tehnica chiuretajului uterin în cazul avortului spontan	212
6.2.2.4. Tehnica chiuretajului uterin în hemoragiile post-partum	212
6.2.2.5. Tehnica chiuretajului uterin cu scop hemostatic, biopsic și explorator ..	212
6.2.2.6. Tehnica chiuretajului uterin fracționat	213
6.2.2.7. Tehnica avortului uterin prin aspirare vacuum manuală (AVM) în primul trimestru de sarcină	213
6.2.3. Inversiune uterină. Tehnici de reintegrare a uterului	215
6.2.3.1. Colpohisterotomie anterioară (procedeul Spinelli)	221
6.2.3.2. Colpohisterotomie posterioară (procedeul Küstner)	221
6.2.4. Sinehiile uterine	221
6.2.4.1. Cura sinehiilor cervico-uterine	222
6.2.4.2. Cura sinehiilor cavității uterine	223
6.2.4.3. Cura sinehiilor uterine prin acces abdomino-vaginal	224
6.2.5. Miomectomia conservatoare	227
6.2.5.1. Extirparea tumorii pediculate	226
6.2.5.2. Extirparea tumorii subseroase	227
6.2.5.3. Extirparea tumorii interstițiale	227
6.2.5.4. Extirparea tumorii (nodulilor miomatoși) în expulzie	230
6.2.6. Polipul endometrial	232
6.2.7. Polipul endocervical	232

Capitolul VII

Tehnici chirurgicale de tratament în prolapsul genital

7.1. Generalități	233
7.2. Biomecanica prolapsului genital	234

7.3. Prolapsul tractului genital inferior	236
7.3.1. Cistocelul	236
7.3.2. Rectocelul	238
7.3.3. Elitrocelul	238
7.4. Prolapsul tractului genital superior	242
7.5. Elemente de diagnostic și codificare clinică	243
7.6. Principii de tratament	245
7.7. Tehnici chirurgicale de tratament	246
Cura cistocelului	246
• Colporafia anterioară	246
• Colporafia anterioară cu dedublarea peretelui vaginal	251
• Suspensia paravaginală laterală (colpopexia paravaginală)	251
Procedeeul White	251
• Plastia peretelui vaginal anterior (procedeeul Nichols)	252
• Colporafia anterioară ca tehnică complementară histerectomiei vaginale	252
7.8. Tehnici de tratament chirurgical al rectocelului și rupturilor de perineu ...	253
• Colporafia posterioară	254
• Colporafia posterioară în straturi anatomice (procedeeul Bullard)	254
• Tehnica de reducerea a rectocelului prin abord transanal	254
• Colpoperineorafie	256
7.9. Tehnici chirurgicale în prolapsul genital incipient (prolaps utero-vaginal de gradul I și II)	263
• Tripla operație de la Manchester	263
• Plicatura parametrilor (procedeeul Aleksandrov-Crossen)	271
7.10. Tehnici chirurgicale în prolapsul genital avansat (prolaps utero-vaginal de gradul III și IV)	272
• Ablația uterului prin fornexul vaginal anterior (tehnica Shaw)	274
• Ablația uterului prin peretele vaginal anterior (tehnica Rouhier)	278
7.11. Histerectomie totală cu vaginectomie completă și colpocleisis (operația Martin-Edebhols)	282
7.12. Tehnici de restaurare a bontului vaginal	283
7.12.1. Tehnici complementare de suspensie a bontului vaginal	283
7.12.1.1. Procedeeul Crossen	283
7.12.1.2. Procedeeul Campbell	283
7.12.1.3. Procedee nestandardizate	283
7.12.2. Suspensia transvaginală retropubică a bontului vaginal la aponevroza dreptilor abdominali	284
7.12.3. Fixarea boltei vaginale la ligamentele sacrospinoase	285
7.12.4. Amputația colului și histerectomia subtotală a uterului (operația Spalding-Richardson)	285

7.13. Tehnici chirurgicale în tratamentul elitrocelului	286
7.13.1. Cloazanarea transvaginală a fundului de sac vezico-rectal pe parcursul histerectomiei	286
• Cloazanarea prin suturi circulare concentrice (Procedeul Moschcowitz)	286
• Cloazanarea sagitală	287
7.13.2. Cul-de-plastie McCall	287

Capitolul VIII

Tratamentul chirurgical al eversiunii de boltă vaginală post histerectomie

8.1. Colpocleizisul parțial (operația Le Fort)	292
8.2. Colpocleizisul total (colpectomia totală)	295
8.3. Colpopexia boltei vaginale la ligamentele sacro-spinoase	296
8.4. Colpopexia boltei vaginale la fascia ilio-coccigienilor (prespinoasă)	302
8.5. Colpopexia retropubică a boltei vaginale la aponevroza dreptilor abdominali	305

Capitolul IX

Traumatismul organelor genitale	308
9.1. Tratamentul rupturilor perineale complete	308
9.1.1. Noțiuni generale și principii de tratament	308
9.1.2. Tehnica de restaurare a perineului în straturi anatomice	309
9.1.3. Tehnica de reconstrucție perineală cu lambou rectal (Operația Noble-Mengert-Fish)	311
9.1.4. Tehnica de reconstrucție perineală cu lambou vaginal (operația Warren-Miller-Brown)	312
9.1.5. Îngrijiri postoperatorii	313
9.2. Tratamentul fistulelor recto-vaginale	313
9.2.1. Considerații anatomo-clinice	313
9.2.2. Diagnostic	315
9.2.3. Principii de tratament	315
9.2.4. Pregătire preoperatorie	316
9.2.5. Selecția cazurilor	316
9.2.6. Momentul operator	317
9.2.7. Selecționarea metodei de tratament	317
9.2.7.1. Tratamentul fistulelor recto-vaginale inferioare și medii	318
• Închiderea fistulei în straturi anatomice fără secționarea sfincterului anal extern	318
• Tehnica de alunecare a unui lambou de mucoasă anală dorsal de sfincterul anal extern	320
• Tehnica de tratament prin epizioproctotomie	322

• Tratamentul pe cale transperineală transversală	323
9.2.7.2. Tratamentul fistulelor recto-vaginale superioare	326
9.2.7.3. Tratamentul fistulelor recto-vaginale recidivante	326
9.2.8. Îngrijiri postoperatorii	326
9.2.9. Complicații	327
9.3. Tratamentul fistulelor uro-genitale	327
9.3.1. Noțiuni generale și principii diagnostice	327
9.3.2. Clasificarea procedeeleor de tratament chirurgical	330
9.3.3. Momentul operator	331
9.3.4. Tratamentul fistulelor vezico-vaginale postintervenționale (post histerectomie)	332
• Disecția simplă a țesuturilor și sutura fistulei	332
• Procedeeul Lazko	333
• Procedeeul Lazko modificat (prin rezecția marginilor fistulei)	334
• Procedeeul Ueda	335
• Procedeeul Hurd	335
• Procedeeul Sims (modificat de Chosar Moir)	335
9.3.5. Tratamentul fistulelor vezico-vaginale nechirurgicale (în afara histerectomiei)	336
• Tehnica de acoperire cu lambou vaginal	336
• Interpoziția vezico-vaginală a uterului (procedeeul Watkins-Wertheim)	337
• Colpocleizisul parțial	337
• Colpocleizisul total	337
9.3.6. Tratamentul fistulelor uretro-vaginale	337
• Procedeeul J. L. Faure	338
• Procedeeul Gray Ward	339
• Procedeeul Martius	339
9.3.7. Tratamentul fistulelor vezico-uterine	339
9.3.8. Tratamentul fistulelor cervico-vaginale	341
• Dedublarea țesuturilor și suturarea în straturi a fistulei (procedeeul Vaciadze)	341
• Fortificarea canalului cervical printr-un suport din lavsan sau letilon (procedeeul Elțov-Strelkov)	342
9.3.9. Tratamentul incontinenței urinare, consecutive intervențiilor pentru cura fistulelor urogenitale	343

Capitolul X

Intervenții chirurgicale pe uterul neprolabat	344
10.1. Histerectomia totală	344
10.1.1. Selecția cazurilor	344
10.1.2. Considerații anatomo-topografice	347

10.1.3. Pregătirea preoperatorie	350
10.1.4. Tehnica chirurgicală standard	350
10.1.5. Asocierea operațiilor pentru cura incontinenței urinare de efort (pe cale vaginală)	357
10.1.6. Variante tehnice utilizate în histerectomia vaginală	358
10.2. Complicațiile histerectomiei pe cale joasă	366
10.2.1. Complicații intraoperatorii	366
10.2.2. Complicații postoperatorii imediate	369
10.2.3. Complicații postoperatorii la distanță	372

Capitolul XI

Tratamentul chirurgical în incontinența urinară de efort	375
11.1. Generalități	375
11.2. Procedee de restabilire a zonei de elasticitate critică a peretelui vaginal anterior	375
11.3. Procedee de restabilire a unghiului uretro-vezical posterior	378
11.4. Procedee de suspensie transvaginală retropubică a colului vezical	380
11.5. Procedee de suspensie directă a colului vezical	381
11.6. Procedee de suspensie indirectă a colului vezical (procedee de tip „sling”)	385
11.7. Procedee de suspensie-protezare a uretrei proximale	388
11.8. Complicații postoperatorii	389

Capitolul XII

Chirurgia anomaliilor congenitale ale clitorisului și aplazia vaginului	390
12.1. Anomalii morfologice congenitale clitoridiene	392
• Hipertrofia clitorisului	392
• Teleclitoridia	392
12.2. Aplazia vaginului. Neocolpopeiza	393
Încheiere	398
Bibliografie selectivă	400